

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 27 maja 2024 r.
znak sprawy: BM.zp.058.25.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 2588

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 2588 złożoną przez grupę posłów na Sejm RP w sprawie postulatów Oddolnego Ogólnopolskiego Protestu Rolników przedstawiam odpowiedzi (z uwzględnieniem wsadów Min. Finansów oraz Min. Klimatu i Środowiska) na pytania zawarte w przedmiotowym piśmie.

- 1. Czy zostaną wprowadzone cła i kontyngenty taryfowe na płody rolne i produkty z Ukrainy na poziomie, które będą miały realne przełożenie na ochronę wspólnotowego rynku (z racjonalną wartością, która powinna być obliczana na poziomie średniej co najmniej z 5 (pięciu) ostatnich lat)?***

W imporcie z Ukrainy do UE przed wybuchem wojny obowiązywały stawki celne wynikające z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina i będącej jego częścią umowy o Pogłębionej i Kompleksowej Strefie Wolnego Handlu (DCFTA). Na mocy tej umowy cła UE na większość towarów ukraińskich zostały zniesione, z wyjątkiem niektórych towarów rolnych, dla których liberalizacja ceł została ograniczona. Ograniczenie to w większości polega na ustanowieniu bezcłowych kontyngentów taryfowych (TRQ), po przekroczeniu których import nadal jest możliwy, ale podlega unijnym stawkom celnym obowiązującym poza kontyngentami (erga omnes).

Obecnie wszelkie cła, które miały jeszcze zastosowanie zgodnie z Układem o stowarzyszeniu, zostały jednostronnie i czasowo zawieszono po przyjęciu przez UE w 2022 r. autonomicznych środków handlowych (ATM). Zawieszenie dotyczy również TRQ i ceł, które obowiązywały po ich przekroczeniu.

MRiRW od kilku miesięcy zabiegało o modyfikację rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ATM, aby wyłączyć z niego towary najbardziej wrażliwe (tj. wrócić do kontyngentów taryfowych i ceł wynikających z umowy DCFTA) oraz aby wzmocnić i przyspieszyć przepisy dotyczące możliwości wprowadzenia przez Komisję Europejską (KE) środków ochronnych ograniczających bezcłowy import z Ukrainy.

Nie wszystkie z naszych postulatów dotyczących rozporządzenia ATM zostały uwzględnione. Jednak w wyniku naszej aktywności mają być przyjęte rozwiązania wzmacniające ochronę sektora rolnego w porównaniu z obecnym stanem prawnym. Dla najbardziej wrażliwych produktów takich jak cukier, jaja czy mięso drobiowe, a także owies, niektóre przetwory zbożowe oraz miód, przewidziany jest automatyczny mechanizm przywrócenia przez Komisję Europejską kontyngentów taryfowych (TRQ) i ceł zgodnych z Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina, jeśli import z Ukrainy przekroczy średnią z okresu referencyjnego (II połowa 2021, całe lata 2022 i 2023). W przypadku wszystkich produktów objętych ATM (tj. nie w pełni zliberalizowanych w umowie stowarzyszeniowej z Ukrainą), w razie gdyby import powodował zakłócenia na rynku, kraje członkowskie będą mogły wnioskować do KE o przywrócenie ceł lub przyjęcie innych środków ograniczających import.

Ponadto w dalszym ciągu obowiązuje zakaz importu z Ukrainy kukurydzy, pszenicy, rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa wprowadzony przez Polskę od 16 września 2023r. Polska wprowadziła ten zakaz po tym, jak Komisja Europejska odmówiła przedłużenia podobnych unijnych środków stosowanych wcześniej w imporcie z Ukrainy do Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii i Bułgarii. Decyzja Polski o jednostronnym przedłużeniu i rozszerzeniu zakresu towarowego zakazu jest kwestionowana zarówno przez KE, jak i Ukrainę. Może się wiązać z negatywnymi konsekwencjami w postaci wszczęcia wobec naszego kraju postępowania naruszeniowego na wniosek KE lub podmiotu gospodarczego. Może też prowadzić do działań odwetowych strony ukraińskiej w postaci barier

w dostępie do rynku ukraińskiego dla polskiego eksportu (Ukraina już zaskarżyła omawiany zakaz do WTO).

W związku z tym Polska prowadzi rozmowy z Ukrainą na temat wypracowania dwustronnych zasad handlu, które byłyby akceptowalne dla Polski, dla KE i strony ukraińskiej, a jednocześnie zapobiegałyby nadmiernemu przywozowi towarów rolnych z Ukrainy i destabilizacji polskiego rynku rolnego. W celu usprawnienia i przyspieszenia rozmów do udziału w spotkaniach ministrów rolnictwa Polski i Ukrainy zaangażowane zostały także organizacje rolnicze z obu krajów.

2. Czy zostały wprowadzone skrupulatne i wysoce merytoryczne kontrole fitosanitarne i weterynaryjna na granicach? Czy wszelkie produkty, które nie zostały wyprodukowane w ramach ujednoczonych unijnych standardach, które zresztą nie powinny mieć prawa wjazdu na teren Wspólnoty - są obowiązkowo poddawane szczególnej kontroli, m.in.: w zakresie używanych Środków Ochrony Roślin w całym cyklu produkcji, środków (w tym - głównie antybiotyki) we wszelkich rodzajach leczenia w hodowli i chowie zwierząt?

Organy Inspekcji Weterynaryjnej (IW), która podlega ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, kontrolują import przesyłek:

- 1) zwierząt;
- 2) produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi;
- 3) produktów pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (w tym pasz zawierających elementy pochodzenia zwierzęcego);
- 4) pasz niezawierających tkanek zwierząt - zbóż przeznaczonych na cele paszowe oraz innych pasz pochodzenia roślinnego.

Graniczny lekarz weterynarii jest organem właściwym do prowadzenia urzędowej kontroli, w punktach kontroli granicznej, przywożonych na terytorium UE przesyłek, w oparciu o przepisy rozporządzenia (UE) nr 2017/625(1), która obejmuje kontrolę:

- dokumentów – weryfikację świadectw urzędowych, poświadczeń urzędowych oraz innych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze handlowym, które muszą towarzyszyć przesyłce;
- identyfikacji – sprawdzenie, czy zawartość i oznakowanie przesyłki, plomby i środki transportu odpowiadają informacjom zawartym w świadectwach urzędowych, poświadczeniach urzędowych lub innych dokumentach towarzyszących przesyłce;
- bezpośrednią – inspekcję towarów oraz w stosownych przypadkach oględziny opakowania, środków transportu, oznakowania i temperatury, a także pobieranie próbek do analiz, badania lub diagnostyki oraz inne kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z przepisami prawa.

W odniesieniu do bezpieczeństwa zdrowotnego importowanej żywności, w kompetencji organów IW leży nadzór wyłącznie nad żywnością pochodzenia zwierzęcego oraz w określonych przypadkach nad tzw. żywnością złożoną, czyli żywnością, która zawiera w swym składzie składniki pochodzenia zwierzęcego i roślinnego. W pozostałych przypadkach kontrole żywności importowanej, przeprowadzane są przez Państwową Inspekcję Sanitarną podległą Ministrowi Zdrowia.

W ramach ww. kontroli, każda przesyłka produktów pochodzenia zwierzęcego podlega kontroli dokumentacji - najczęściej jest to świadectwo zdrowia, w którym poświadczono są określone warunki dla przywożonego towaru. Kontrola identyfikacji i kontrola bezpośrednia prowadzone są z częstotliwością określoną w przepisach UE. W ramach kontroli bezpośredniej pobierane są wrywkowo próby do badań laboratoryjnych, m.in. w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości leków weterynaryjnych, pestycydów oraz skażeń radioaktywnych.

Urzędowa kontrola przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) pasz niezawierających tkanek zwierząt i zbóż przeznaczonych na cele paszowe wykonywana jest w oparciu o przepisy krajowe – art. 46 ustawy o paszach (2) (przepisy unijne nie uwzględniają konieczności takiej kontroli) - każda przesyłka pasz, w tym zbóż przeznaczonych na cele paszowe, poddawana kontroli urzędowej na granicy podlega weryfikacji dokumentów towarzyszących przesyłce (świadectwo zdrowia nie jest wymagane przepisami prawa), natomiast częstotliwość kontroli

identyfikacji i kontroli bezpośredniej wynika z przeprowadzanej przez Inspekcję Weterynaryjną analizy ryzyka zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) nr 2017/625.

Podczas urzędowej kontroli, graniczny lekarz weterynarii ma prawo pobrać próbki do badań laboratoryjnych - zgodnie z Planem Urzędowej Kontroli Pasz (opracowanym przez Głównego Lekarza Weterynarii) lub z tzw. „podejrzenia”, jeżeli ma wątpliwości w stosunku do danej przesyłki.

Należy również mieć na uwadze, że powiatowi lekarze weterynarii pełnią nadzór nad wszystkimi podmiotami sektora paszowego. W ramach nadzoru sprawowanego nad podmiotami importującymi i/lub wprowadzającymi do obrotu pasze, pobierane są próbki do urzędowych badań laboratoryjnych, zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o paszach oraz art. 14 lit. h rozporządzenia (UE) 2017/625. W przypadku uzyskania informacji o niezgodnym wyniku badań, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 50 ust. 4 ustawy o paszach, niezwłocznie podejmuje działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania takiej paszy w żywieniu zwierząt. Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii, w zależności od poczynionych ustaleń i zakresu nieprawidłowości, stosuje katalog działań przewidzianych w art. 138 rozporządzenia (UE) 2017/625 (m.in. wycofanie towaru lub jego zniszczenie).

W przypadku, gdy importowana przesyłka nie spełnia wymagań przywozowych (stwierdzenie uchybień, nieprawidłowości, niezgodne wyniki badań laboratoryjnych, błędne oznakowanie lub brak oznakowania produktu), organy urzędowej kontroli na granicy podejmują działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania, w żywieniu ludzi lub zwierząt, zakwestionowanego produktu – towar nie jest dopuszczony do obrotu, a przesyłka podlega odesłaniu do państwa pochodzenia lub zniszczeniu.

Ponadto, w związku z trudnościami na rynkach rolnych państw graniczących z Ukrainą, KE wprowadziła środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy. W świetle nieprzedłużenia, przez KE ww. unijnych środków ochronnych, został wprowadzony bezterminowy zakaz przywozu niektórych produktów rolno-spożywczych pochodzących z Ukrainy do Polski (3). Zakaz dotyczy m.in. niektórych rodzajów zbóż, nasion oleistych, śrut czy makuchów. Z zakazu został wyłączony tranzyt.

Podsumowując, kompetencje dla organów Inspekcji Weterynaryjnej do kontroli nadzorowanych przez tę Inspekcję towarów są odpowiednie, kontrole urzędowe odbywają się przede wszystkim w oparciu o przepisy UE (takie same dla wszystkich państw członkowskich UE), a w określonych przypadkach również w oparciu o przepisy krajowe.

W odniesieniu do kwestii produkcji w państwach trzecich w warunkach tożsamyh jak w UE, zgodnie z przepisami UE dotyczącymi bezpieczeństwa żywności i pasz, żywność i pasze przywożone na terytorium UE (w tym terytorium RP) w celu wprowadzenia na rynek muszą być zgodne z wymogami unijnego prawa żywnościowego lub warunkami uznanymi przez Unię Europejską za przynajmniej im odpowiadające, albo w przypadku gdy istnieją określone umowy między Unią Europejską i państwem trzecim, być zgodne z wymogami zawartymi w tych umowach.

Dodatkowo, przywóz żywności pochodzenia zwierzęcego możliwy jest wyłącznie z państw trzecich lub jego regionów, lub kiedy właściwe, z zakładów w państwach trzecich znajdujących się na listach ogłaszanych przez Komisję Europejską. Państwo trzecie może zostać umieszczone na ww. listach wyłącznie, gdy Komisja zatwierdzi przekazany jej przez dane państwo trzecie wniosek, któremu towarzyszą stosowne dowody i gwarancje, że dane zwierzęta i towary z przedmiotowego państwa trzeciego spełniają stosowne wymogi z zakresu przepisów dotyczących bezpieczeństwa żywności.

- a) Komisja podejmuje decyzję w sprawie ww. wniosku, uwzględniając m.in. następujące kwestie: prawodawstwo państwa trzeciego w danym sektorze;
- b) strukturę i organizację właściwych organów państwa trzeciego oraz jego służb kontroli, przyznane im kompetencje, gwarancje, jakie mogą być zapewnione w odniesieniu do stosowania i egzekwowania prawodawstwa państwa trzeciego mającego zastosowanie do danego sektora, oraz wiarygodność procedur urzędowej certyfikacji;
- c) przeprowadzanie przez właściwe organy państwa trzeciego właściwych kontroli urzędowych oraz innych czynności, aby ocenić istnienie zagrożenia dla zdrowia ludzi lub zwierząt;
- d) regularność oraz szybkość dostarczania przez państwo trzecie informacji dotyczących istnienia zagrożenia dla zdrowia ludzi lub zwierząt;

- e) gwarancje udzielone przez państwo trzecie, że zakłady z których wywozi się zwierzęta lub towary do Unii, spełniają wymogi równoważne z tymi, o których mowa w przepisach UE oraz są poddawane regularnym i skutecznym kontrolom przez właściwe organy państwa trzeciego;
- f) ustalenia z kontroli przeprowadzanych przez Komisję w państwie trzecim;
- g) wszelkie inne informacje lub dane dotyczące możliwości państwa trzeciego w zakresie zapewnienia wprowadzania na terytorium Unii wyłącznie zwierząt lub towarów zapewniających taki sam lub równoważny poziom ochrony.

Komisja usuwa państwo trzecie lub region państwa trzeciego z wykazu, gdy przestają być spełniane warunki uprawniające do umieszczenia w tym wykazie.

Podsumowując, żywność pochodzenia zwierzęcego i pasze przywożone z państw trzecich muszą spełnić takie same lub tożsame wymagania w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego jak te produkowane na terytorium UE, a kontrole urzędowe przeprowadzane w punktach kontroli granicznej obejmują szeroki zakres badań, również w kierunku pozostałości antybiotyków i innych środków wykorzystywanych do leczenia zwierząt.

3. Czy Ministerstwo (rząd) zablokuje zgodę na ratyfikowanie przez Polskę umowy o wolnym handlu pomiędzy UE a państwami trzecimi, których realizacja będzie godzić w interesy polskich producentów rolnych oraz krajowych przetwórców rolno - spożywczych?, tj. umowy o wolnym handlu z krajami bloku Mercosur (Wspólny Rynek Południa), umowa z Australią czy też negocjowana umowa z Indiami, które wpłyną negatywnie na sytuację producentów żywca wołowego, drobiarskiego, plantatorów buraka cukrowego oraz tytoniu?

MRiRW monitoruje stan negocjacji umów o wolnym handlu prowadzonych przez KE z krajami trzecimi. Zgłaszamy na bieżąco postulaty wprowadzenia do umów zapisów służących interesom sektora rolnego. Są to np. postulaty: ograniczenia liberalizacji ceł w przypadku towarów wrażliwych, uwzględnienia zapisów wprowadzających możliwość stosowania środków ochronnych na wypadek nadmiernego wzrostu importu, zagrażającego stabilności rynkowej, uzależnienia preferencji w dostępie

do rynku UE od spełnienia przez importowane produkty unijnych standardów i wymogów produkcji rolnej, jak również eliminacji lub przynajmniej ograniczenia barier w dostępie do rynków krajów trzecich, na które napotyka polski eksport.

Te i inne postulaty zgłaszamy do wiodącego w sprawach handlu Ministerstwa Rozwoju i Technologii, które następnie prezentuje je w dyskusjach na forum UE właściwych dla Wspólnej Polityki Handlowej. Prezentujemy je również na forach właściwych dla rolnictwa. MRiRW nie popiera zawarcia umów, co do których mamy obawy o ich możliwy negatywny wpływ na rolnictwo. Należy jednocześnie pamiętać, że za każdym razem decyzja w sprawie konkretnej umowy zapada na podstawie jej całościowej oceny i analizy bilansu zysków i strat. Umowy obejmują wiele sektorów gospodarki – nie tylko handel towarami rolnymi, ale również przemysłowymi, rybołówstwa, liberalizację rynku usług, zamówień publicznych i inne obszary.

Odnosząc się do projektu umowy z Mercosurem, informujemy, że negocjacje umowy o wolnym handlu UE-Mercosur zasadniczo zakończyły się w 2019 r. Jak dotąd KE nie wystąpiła jednak z formalnym wnioskiem do Rady UE o zgodę na podpisanie tej umowy. Jeśli KE wystąpi z takim wnioskiem, to wiodące w sprawach handlowych Ministerstwo Rozwoju i Technologii przygotuje stanowisko Rządu, które będzie uzgadniane międzyresortowo. Zaznaczamy jednak, że w okresie poprzedzającym zakończenie negocjacji dzięki staraniom grupy krajów członkowskich, w tym Polski, koncesje taryfowe dla Mercosuru na najbardziej wrażliwe towary rolne zostały ograniczone kontyngentami taryfowymi (TRQ). Do projektowanej umowy wprowadzono również zapisy w sprawie klauzuli ochronnej, umożliwiające czasowe wycofanie koncesji w przypadku wzrostu importu powodującego szkodę dla produkcji UE. Niemniej jednak wciąż formułowane są poważne wątpliwości co do możliwego negatywnego wpływu umowy z punktu widzenia rynku rolnego UE oraz ochrony klimatu i środowiska w krajach Mercosur i w skali globalnej. Dlatego MRiRW nie popiera szybkiej finalizacji prac nad zawarciem tej umowy. Przed wystąpieniem przez KE z oficjalnym wnioskiem o podpisanie umowy z Mercosurem należy wyjaśnić wszelkie wątpliwości.

Jeśli chodzi o inne negocjowane umowy handlowe wymienione w postulatach, informujemy, że negocjacje umowy o wolnym handlu (FTA) z Australią zostały zawieszona i nie są obecnie prowadzone, natomiast negocjacje z Indiami są na

początkowym etapie. Rynek indyjski jest chroniony wysokimi cłami, więc w wyniku tych negocjacji polscy eksporterzy towarów rolnych mogliby również uzyskać istotne korzyści.

4. Czy zostanie wprowadzone embargo na produkty z Rosji i Białorusi?

W wyniku działań Polski i innych krajów UE o podobnym stanowisku Komisja Europejska zaproponowała 22 marca 2024 r. podniesienie ceł na przywóz do UE zbóż, nasion oleistych i produktów pochodnych z Rosji i Białorusi, w tym pszenicy kukurydzy, rzepaku. Realizacja tej propozycji będzie oznaczać wprowadzenie ceł wobec Rosji i Białorusi znacznie wyższych niż cła stosowane wobec któregośkolwiek innego partnera handlowego UE (znacznie przekraczających poziom wynikający z klauzuli najwyższego uprzywilejowania w WTO). KE jest zdania, że to działanie sprawi, iż import objętych tą regulacją produktów z obu krajów na rynek UE stanie się nieopłacalny, a więc będzie mieć efekt podobny do embarga. Projekt ten jest obecnie przedmiotem dyskusji. Polska popiera politycznie propozycję KE.

5. Czy zostanie wprowadzany system kaucyjny na tranzyt z potwierdzeniem dowodu przez importera wyeksportowania towarów poza UE?

Od połowy kwietnia 2023 r. obowiązuje zakaz importu do Polski m.in. pszenicy i kukurydzy, tj. zbóż, które przed wprowadzeniem tego zakazu napływały do naszego kraju z tego kierunku w największych ilościach, powodując zakłócenia na rynku. Dozwolony jest natomiast tranzyt tych produktów przez Polskę pod warunkiem, że zakończy się w polskich portach bądź poza granicami Polski.

Nadzór nad tranzytem pełni Krajowa Administracja Skarbowa, która monitoruje tranzyty w systemie NCTS2 (nowy skomputeryzowany system tranzytowy) oraz ma wiedzę o terminie dostarczenia towarów do miejsca przeznaczenia czy też docelowym urzędzie celnym, do którego przesyłka ma być dostarczona.

Nie jest możliwe objęcie towaru „zakazowego” procedurą dopuszczenia do obrotu

w Polsce. Systemy informatyczne KAS odrzucają zgłoszenia celne dotyczące wprowadzenia tych towarów na polski rynek. Od momentu wprowadzenia zakazu przywozu do Polski niektórych produktów rolnych pochodzących z terytorium Ukrainy, organy celne nie wyraziły zgody, aby towary te zostały dopuszczone do obrotu na terytorium kraju.

6. Czy Ministerstwo (rząd) odejście od szkodliwych i w sposób drastycznie zwiększających kosztów produkcji przepisów Nowego Zielonego Ładu?

W odniesieniu do kwestii „odejścia od przepisów Zielonego Ładu” należy wyjaśnić, że Europejski Zielony Ład to strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. Strategia dotyczy wszystkich sektorów europejskiej gospodarki. W odniesieniu do sektora rolnego nie formułuje konkretnych celów, ale wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać.

Ambicje związane z celami EZŁ znalazły swoje odzwierciedlenie m.in. w przepisach dotyczących Wspólnej Polityki Rolnej i procesie przygotowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W obecnej sytuacji kryzysowej (zakłócenia rynkowe, niska opłacalność produkcji i spadające dochody rolników) nadmierny poziom ambicji środowiskowych doprowadził do protestów rolniczych i żądań rewizji polityki rolnej.

W związku z powyższym rozpoczęła się w ostatnich miesiącach na forum UE debata nt. uproszczenia Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników. Polska, będąca aktywnym uczestnikiem tej dyskusji, opowiada się za wprowadzeniem uproszczeń i wycofaniem wymogów zbyt obciążających rolników.

W rezultacie działań podjętych m.in. przez Polskę i inne państwa członkowskie, Komisja Europejska (KE) w dniu 15 marca 2024 r. przedstawiła projekt zmiany dwóch aktów bazowych UE 2021/2115 oraz 2021/2116 („zmiana rozporządzeń bazowych”)

w zakresie m.in. warunkowości i ekoschematów. Zaproponowane zmiany są szybką reakcją na obecną sytuację w rolnictwie i stanowią efekt dyskusji nad uproszczeniem WPR. Przedmiotowy projekt zmiany rozporządzeń bazowych należy ocenić pozytywnie, gdyż zaproponowane przepisy usuwają albo znacznie upraszczają, zgodnie z oczekiwaniami rolników i w zgodzie z poprawną agrotechniką, te elementy Zielonego Ładu, w tym normy w ramach warunkowości WPR, które wpływały na decyzje produkcyjne rolników lub wręcz ograniczały produkcję. Przedmiotowy projekt został w dniu 24 kwietnia br. przyjęty przez Parlament Europejski. Następnym krokiem jest zatwierdzenie przez Radę. Po zatwierdzeniu przez ministrów, nowe prawo zostanie opublikowane w Dzienniku Urzędowym i wejdzie w życie dzień po opublikowaniu.

Zmiany zaproponowane przez KE w projekcie zmiany rozporządzeń bazowych dotyczą głównie:

- 1) zniesienia obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych (tzw. GAEC 8) – w zamian państwo członkowskie ma obowiązek ustanowienia odpowiedniego ekoschematu, czyli dobrowolnych i płatnych interwencji dla rolników.

5 kwietnia 2024 r. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny WPR 2023-2027 pozytywnie zaopiniował projekt uchwały wprowadzającej w Polsce od 2024 r. ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji. Ekoschemat jest dobrowolny dla rolnika.

Rolnicy realizujący ten ekoschemat będą otrzymywali płatność za wyłączenie gruntów ornych z produkcji – do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Szacowana stawka płatności wynosi 563 zł/ha, tj. ok. 126,52 EUR/ha. Wdrożenie nowego ekoschematu umożliwi rolnikom dobrowolne wyłączenie z produkcji części gruntów ornych, za co będą otrzymywali płatności. Na gruntach wyłączonych z produkcji będzie obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Mając na uwadze powyższe oraz trwającą kampanię składania wniosków, wprowadza się rozwiązania legislacyjne, umożliwiające rolnikom złożenie wniosków o przyznanie płatności w ramach ekoschematu *Grunty wyłączone z produkcji* lub dokonanie zmian

już złożonych wniosków o przyznanie płatności. Projektowane są przepisy umożliwiające złożenie wniosku o przyznanie płatności w ramach nowego ekoschematu lub dokonanie zmian we wcześniej złożonych wnioskach w terminie do dnia 31 sierpnia 2024 r.

Projekt ustawy zmieniającej ustawę o planie strategicznym (UC36) w powyższym zakresie został zamieszczony na stronie Rządowego Centrum Legislacji. Rolnicy, którzy chcą otrzymać płatność w ramach tego ekoschematu w 2024 r. muszą najpierw złożyć standardowy wniosek w podstawowym terminie (na obecnie obowiązujących zasadach). Od dnia wejścia w życie zmienionych przepisów krajowych możliwe będzie zawnioskowanie o ten ekoschemat.

Natomiast od 2025 r. rolnik będzie mógł zawnioskować o płatność w podstawowym terminie, poprzez zaznaczenie właściwego „okienka” we wniosku. Zgodnie ze zmianą rozporządzeń bazowych, wdrożenie nowego ekoschematu pozwoli na zniesienie obowiązku ugorowania 4% gruntów ornych w ramach normy GAEC 8 już w 2024 r.

Tym samym w Polsce, po wprowadzeniu w 2024 r. nowego ekoschematu *Grunty wyłączone z produkcji* i nowelizacji prawa krajowego w tym zakresie, norma GAEC 8 będzie się składała tylko z dwóch elementów:

- (i) zachowanie elementów krajobrazu,
- (ii) zakaz przycinania żywoptotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych.

- 2) Uproszczenia w normie dot. obowiązku utrzymania okrywy glebowej (tzw. GAEC 6) – państwo członkowskie będzie miało swobodę w decydowaniu w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej

Propozycja wychodzi naprzeciw polskim postulatam i oczekiwaniom rolników. Najważniejszym uproszczeniem jest wprowadzenie dla państwa członkowskiego możliwości wyboru w jakim okresie roku ustanowić obowiązek utrzymania okrywy glebowej.

- 3) Uproszczenia w normie dot. zmianowania (tzw. GAEC 7) – rolnicy teraz będą mieli wybór, czy stosować dywersyfikację upraw, czy zmianowanie

Dzięki zmianie rozporządzeń bazowych państwa członkowskie mają możliwość wprowadzenia w ramach normy GAEC 7 (obok zmianowania) również dywersyfikacji upraw. Tym samym w Polsce rolnik będzie miał wybór czy stosować zmianowanie na 40% powierzchni gruntów ornych każdego roku, czy stosować dywersyfikację upraw. W przypadku wyboru dywersyfikacji upraw dla gospodarstw od 10 do 30 ha wystarczy posiadać 2 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75% w strukturze zasiewów, a dla gospodarstw powyżej 30 ha wystarczy posiadać 3 uprawy, z tym że największa uprawa nie może stanowić więcej niż 75%, a dwie uprawy główne więcej niż 95% w strukturze zasiewów.

- 4) Zwolnienia gospodarstw do 10 ha użytków rolnych z kontroli i sankcji za niespełnianie warunkowości.

Obciążenie administracyjne mniejszych gospodarstw (do 10 ha użytków rolnych) zostanie złagodzone poprzez zwolnienie ich z wizyt kontrolnych, mających na celu sprawdzenie przestrzegania wymogów warunkowości. Gospodarstwa te będą również zwolnione z kar.

W tym momencie konieczne jest jak najszybsze zakończenie prac legislacyjnych na forum UE oraz sprawne przyjęcie przez instytucje unijne obecnie procedowanej zmiany unijnych rozporządzeń bazowych, czego konsekwencją będzie nowelizacja krajowych aktów prawnych w tym zakresie. Przyjęcie tego projektu i jego wdrożenie powinno wpłynąć na poprawę sytuacji ekonomicznej rolników.

Niezależnie od powyższego, na poziomie przepisów krajowych Polska stara się maksymalnie uprościć procedury i odpowiadać pozytywnie na postulaty w zakresie zmian pierwotnie przyjętych rozwiązań w kierunku dalszych uproszczeń.

Obecnie przedstawiliśmy do akceptacji KE szereg propozycji zmian PS WPR i mamy nadzieję na sprawną ich akceptację tak, aby planowane rozwiązanie pomogły rolnikom już w kampanii 2024 r.

Zdajemy sobie sprawę z tego, że należy dążyć do upraszczania systemu wdrażania WPR i zmniejszania obciążeń administracyjnych. Jednocześnie jednak jesteśmy przekonani, że dyskusja na ten temat nie może być prowadzona w oderwaniu

od potrzeby zapewnienia odpowiedniej możliwości i systemu kontroli oraz takiego programowania instrumentów wsparcia, aby realizowały one założone cele.

7. Czy Ministerstwo (rząd) stanowczo sprzeciwi się wobec procedowanych unijnych przepisów dotyczących tzw. odtwarzania przyrody? Rolnicy są bardzo zaniepokojeni i poirytowani, że w czasie ich ogólnopolskiego protestu, Parlament Europejski (pod koniec lutego b.r.) przegłosował nowe prawo odtwarzania przyrody tzw. Nature Restoration Law (NRL), przyjmując kolejne restrykcyjne i proekologiczne rozwiązania („przywracania przyrody”, głównie na gruntach wykorzystywanych rolniczo, m.in.: kraje UE będą musiały poczynić postępy w zakresie dwóch z trzech następujących wskaźników: wskaźnik motyli użytków zielonych; udział gruntów rolnych o dużej różnorodności cech krajobrazu oraz zasobów węgla organicznego w glebie pól uprawnych).

22 czerwca 2022 r. KE przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law) wraz z towarzyszącą mu oceną wpływu.

Wniosek powiązany jest z Europejskim Zielonym Ładem, tj. unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia”.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, które jest resortem wiodącym i koordynującym wdrażanie przepisów projektu rozporządzenia na poziomie krajowym, zgłaszało negatywne stanowisko do zaproponowanych przepisów oraz informowało o możliwych niekorzystnych dla rolników konsekwencjach wynikających z konieczności realizacji celów dotyczących odtworzenia ekosystemów rolniczych, w szczególności: odtwarzania osuszonych torfowisk, zwiększenia liczebności ptaków i motyli krajobrazu rolniczego oraz odsetka gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności.

W wyniku uwag, m.in. Polski, złagodzone przepisy w zakresie ekosystemów rolnych i zwiększono elastyczność dla państw członkowskich. Jednak nowe przepisy nadal wskazują m.in. na potrzebę przywracania osuszonych torfowisk (co najmniej 30% osuszonych torfowisk do 2030 r., z czego co najmniej 1/4 musi zostać nawodniona).

Dodano również zapisy zapewniające dobrowolny charakter zobowiązań z zakresu nawodnień względem rolników. W przypadku ponownego nawadniania osuszonych torfowisk, umożliwiono obniżenie celów ze względu na znaczący negatywny wpływ, np. na infrastrukturę lub interes publiczny.

Pomimo wprowadzonych uproszczeń, przepisy ww. rozporządzenia budzą nadal duże obawy środowiska rolniczego, w szczególności w zakresie celu dotyczącego ponownego odtworzenia osuszonych torfowisk, m.in. poprzez obowiązkowe nawodnienia. Rolnicy sprzeciwiają się kolejnym ograniczeniom w zakresie możliwości użytkowania przestrzeni rolnej i podkreślają podstawową funkcję rolnictwa, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywateli.

Z tego względu na posiedzeniu Rady UE w dniu 25 marca 2024 r. Polska miała zagłosować przeciwko przyjęciu tych przepisów. Jednak Prezydencja belgijska odłożyła to głosowanie.

Obecnie nie jest znany termin zakończenia prac nad tym projektem rozporządzenia.

8. Czy Ministerstwo skutecznie powstrzyma pomysły ograniczaniu lub zakazu poszczególnych działów produkcji - niezależnie od sektorów?

W chwili obecnej nie istnieją żadne przepisy, które nakazywałyby rolnikom ograniczanie liczby zwierząt, które utrzymują. Obecnie nie są też prowadzone dyskusje nad propozycjami prawnymi, które wymuszałyby na rolnikach ograniczenie pogłowia. Przeciwnie, wdrażany jest szereg instrumentów wsparcia służących rozwojowi tej gałęzi produkcji rolnej.

Dostrzegając szczególne trudności, których doświadczają rolnicy utrzymujący zwierzęta w PS WPR, w ramach płatności bezpośrednich, przewidziane zostało wsparcie do zwierząt we wszystkich dopuszczonych przepisami UE sektorach, tj. wołowiny i cielęciny (płatność do bydła), mleka i przetworów mlecznych (płatność do krów), mięso baranie i mięso kozie (płatność do owiec i płatność do kóz). Płatności te mają charakter powszechny, są skierowane do wszystkich hodowców bydła, owiec i kóz w całym kraju i do wszystkich ras.

W przypadku płatności do bydła i płatności do krów wprowadzone zostały pewne zmiany w porównaniu do rozwiązań obowiązujących do 2022 r.

Mianowicie, z uwagi na specyficzne trudności, jakich doświadczają rolnicy z województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego) mogą oni ubiegać się o wsparcie posiadając tylko 1 szt. kwalifikujących się zwierząt (w pozostałych województwach – tak jak do 2022 r., co najmniej 3 szt.). Pozostałe warunki (maksymalna liczba sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności - 20 szt. w przypadku obu płatności, wiek nieprzekraczający 24 miesięcy - w przypadku płatności do bydła oraz wiek ponad 24 miesiące - w przypadku płatności do krów) nie uległy zmianie.

Wsparcie do owiec przysługuje rolnikom posiadającym co najmniej 10 macierek owczych w wieku co najmniej 12 miesięcy. Płatność ta przyznawana jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt (macierek owczych) w gospodarstwie (brak limitu).

Natomiast wsparcie do kóz przysługuje rolnikom posiadającym co najmniej 5 samic kózy w wieku co najmniej 12 miesięcy. Wsparcie wypłacane jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt (samic kóz) w gospodarstwie.

Szczegółowe informacje dotyczące płatności do zwierząt w kampanii 2023 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli.

*Tabela 1. Dane dotyczące płatności związanych z produkcją do zwierząt w kampanii 2023 r.**

Rodzaj płatności	Liczba wnioskujących [tys.]	Wnioskowana liczba szt. zwierząt [tys.]	Stawka [PLN]	Koperta finansowa [mln PLN]
Płatność do bydła	196,4	2 300,4	343,46	787,3
Płatność do krów	151,6	1 604,5	439,41	703,9
Płatność do owiec	3,6	194,0	116,44	21,5
Płatność do kóz	1,3	27,0	47,84	1,2

* Dane ARiMR do ustalenia stawek płatności bezpośrednich za 2023 r.

Ogółem w latach 2024-2027 na wsparcie związane do zwierząt Polska zamierza przeznaczyć ok. 1,37 mld EUR (w tym ok. 714,3 mln EUR na płatność do bydła, ok. 631,7 mln EUR na płatność do krów, ok. 19,4 mln EUR na płatność do owiec oraz ok. 1,1 mln EUR na płatność do kóz).

Ponadto, w ramach PS WPR w I filarze, rolnicy mogą również otrzymać wsparcie w ramach Interwencji 4.6 - ekoschemat Dobrostan zwierząt (5). Rolnikom jest udzielane wsparcie finansowe za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowane praktyki. Celem tego wsparcia jest zrekompensowanie rolnikom dodatkowych kosztów i utraconych dochodów w wyniku prowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

W ramach ekoschematu Dobrostanu zwierząt wspierane są następujące gatunki i grupy zwierząt, tj. świnie (lochy i tuczniki), bydło (krowy mleczne, krowy mamki i opasy), owce, kozy, konie oraz drób (kury nioski, kurczęta brojlery, indyki z przeznaczeniem do produkcji mięsa), a rolnik ma do dyspozycji 13 wariantów.

W odniesieniu do świń i bydła zastosowanie ma tzw. system punktowy polegający na możliwości wyboru przez rolnika z katalogu poszczególnych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt – praktyk możliwych do realizacji w danym gospodarstwie. Każdej praktyce (zgodnie z poniższą tabelą) została przypisana odpowiednia liczba punktów. Płatność dobrostanowa przyznawana jest zgodnie z liczbą uzyskanych przez rolnika punktów za realizację wybranej praktyki lub wybranych praktyk podwyższających poziom dobrostanu zwierząt. W przypadku świń rolnik jest zobowiązany do realizacji jednej z dwóch praktyk polegających na zwiększeniu powierzchni bytowej w pomieszczeniach/budynkach co najmniej o 20% lub co najmniej o 50% warunkujących realizację pozostałych dostępnych praktyk.

Rolnicy wnioskujący o płatność dobrostanową są wynagradzani za podwyższone warunki utrzymywania zwierząt, w tym m.in. zapewnienie zwiększonej powierzchni bytowej, ale także zapewnienie wypasu, wybiegu, ściółki.

Dodatkowo w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt w 2024 r. wprowadzono płatności dla rolników utrzymujących zwierzęta zgodnie z wymogami krajowych systemów jakości, tj. bydło rzeźne (krowy mamki i opasy) zgodnie z wymogami systemu QMP oraz świnie i drób rzeźny (kurczęta brojlery i indyki) zgodnie z wymogami systemu QAFP, z tytułu obowiązujących w tych systemach ograniczeń w zakresie stosowania antybiotyków. Wprowadzenie nowej płatności wymagało zmiany PS WPR, która obecnie oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

Szczegółowe informacje dotyczące płatności dobrostanowych w kampanii 2023 r. zostały przedstawione w tabeli 2 i 3.

Tabela 2. Stawki płatności w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt w odniesieniu do zwierząt gatunków świnia oraz bydło - kampania 2023 r.

Wariant	Praktyka	Liczba punktów na sztukę zwierzęcia	Wysokość stawki płatności na rok 2023	
		pkt/szt.	zł/pkt	zł/szt.
Dobrostan loch	1. Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	3,9	104,00 zł	405,60 zł
	2. Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	9,3	104,00 zł	967,20 zł
	3. Utrzymywanie na ściółce	1,6	104,00 zł	166,40 zł
	4. Późniejsze odsadzanie prosiąt	2,7	104,00 zł	280,80 zł
Dobrostan tuczników	1. Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	0,4	104,00 zł	41,60 zł
	2. Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	0,6	104,00 zł	62,40 zł
	3. Utrzymywanie na ściółce	0,6	104,00 zł	62,40 zł
	4. Utrzymywanie w cyklu zamkniętym	0,3	104,00 zł	31,20 zł
Dobrostan krów mlecznych	1. Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	6,9	104,00 zł	717,60 zł
	2. Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	10,0	104,00 zł	1 040,00 zł
	3. Utrzymywanie na ściółce	1,0	104,00 zł	104,00 zł
	4. Późniejsze odsadzanie cieląt	1,7	104,00 zł	176,80 zł
	5. Zapewnienie wybiegu	2,0	104,00 zł	208,00 zł
	6. Zapewnienie wypasu	3,1	104,00 zł	322,40 zł
Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach	1. Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	3,6	104,00 zł	374,40 zł
	2. Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	9,1	104,00 zł	946,40 zł
	3. Utrzymywanie na ściółce	0,9	104,00 zł	93,60 zł
	4. Zapewnienie wybiegu	1,5	104,00 zł	156,00 zł
	5. Zapewnienie wypasu	1,5	104,00 zł	156,00 zł
Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym		3,8	104,00 zł	395,20 zł
Dobrostan opasów	1. Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	0,8	104,00 zł	83,20 zł
	2. Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach	2,0	104,00 zł	208,00 zł
	3. Utrzymywanie na ściółce	0,9	104,00 zł	93,60 zł
	4. Zapewnienie wybiegu	2,8	104,00 zł	291,20 zł
	5. Zapewnienie wypasu	2,9	104,00 zł	301,60 zł

Tabela 3. Stawki płatności w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt w odniesieniu do pozostałych gatunków zwierząt - kampania 2023 r.

Wariant	Wysokość stawki płatności na rok 2023 (zł/szt.)
Dobrostan owiec	160,68 zł
Dobrostan kur niosek	14,72 zł
Dobrostan kurcząt brojlerów	0,21 zł
Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa	3,12 zł
Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach	449,98 zł
Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym	203,72 zł
Dobrostan kóz	155,18 zł

Wartość punktu oraz stawki płatności ustalane są corocznie wg kursu EUR/PLN z ostatniego dnia roboczego września danego roku oraz średniej liczby zwierząt, które kwalifikują się do płatności w okresie przestrzegania wymogów, ustalonej przez ARiMR na podstawie danych zawartych w IRZ Plus.

W ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt, rolnikowi może zostać przyznana kwota na refundację kosztów transakcyjnych, poniesionych z tytułu sporządzenia lub zmiany planu poprawy dobrostanu zwierząt. Wysokość kwoty przeznaczonej na refundację kosztów transakcyjnych nie może przekraczać 15% przyznanej kwoty płatności dobrostanowej w ramach danego wariantu i nie większej niż 1200 zł w odniesieniu do jednego gatunku zwierzęcia, a w przypadku drobiu – w ramach wszystkich gatunków ptaków.

Budżet tego ekoschematu w ramach kampanii 2023 r. wyniósł 199 mln euro, natomiast w ramach kampanii 2024 r., planowany budżet wyniesie ok. 248 mln euro. Całkowita alokacja finansowa (w latach 2023-2027) dla ekoschematu Dobrostan zwierząt wynosi łącznie ok. 1,199 mld euro.

Obecnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie są prowadzone prace legislacyjne, których celem byłoby wprowadzanie zakazu chowu i hodowli zwierząt gospodarskich.

Produkcja zwierzęca, w tym kwestie związane z hodowlą zwierząt i wsparciem postępu biologicznego, są traktowane jako nierozzerwalny element rolnictwa w Polsce niezbędny dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego.

Ministerstwo realizuje zadania dotyczące określania zasad i kierunków wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na wspieranie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej w zakresie hodowli i ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. W ramach kompetencji MRiRW pozostaje wsparcie hodowli zwierząt gospodarskich, związane z udzielaną pośrednio pomocą dla hodowców w formie subsydiowanych usług polegających na:

- 1) prowadzeniu ksiąg hodowlanych (pomoc o stawce do 100% kosztów kwalifikujących się do objęcia dotacją),
- 2) prowadzeniu oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt (pomoc o stawce do 70% kosztów kwalifikujących się do objęcia dotacją).

Pomoc ta udzielana jest na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (6).

Termin składania wniosków na udzielenie dotacji upływa 30 czerwca 2024 r.

9. Czy Ministerstwo zwiększy pułap Dużej Jednostki Przeliczeniowej - DJP /gospodarstwo do poziomu 450 DJP/gospodarstwo rolnikom przysługującym jako wsparcie do produkcji zwierzęcej?

W zakresie postulatu dotyczącego zwiększenia pułapu DJP/gospodarstwo, do jakiego rolnikom przysługuje wsparcie do produkcji zwierzęcej do poziomu 450 DJP/gospodarstwo należy wskazać, że w przypadku wsparcia związanego z produkcją, realizowanego w ramach płatności bezpośrednich, nie stosuje się pułapu DJP w przeliczeniu na gospodarstwo. Jak już to zostało wyjaśnione w pkt 8, wsparcie to przysługuje do każdej sztuki kwalifikującego się do płatności zwierzęcia.

Natomiast w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt, realizowanego w ramach PS WPR, płatność dobrostanowa dla rolników przystępujących do ekoschematu Dobrostan zwierząt przyznawana jest z zastosowaniem poniższych progów degresywności:

- do 100 DJP - 100% płatności,
- powyżej 100 DJP do 150 DJP - 75% płatności,

- powyżej 150 DJP - brak płatności.

Ekoschemat Dobrostan zwierząt został skonstruowany w oparciu o zgłaszane przez rolników postulaty, które zostały ujęte w zatwierdzonym w dniu 31 sierpnia 2022 r. przez Komisję Europejską Planie Strategicznym WPR na lata 2023-2027. Na wniosek organizacji reprezentujących m.in. producentów trzody chlewnej, bydła mięsnego, bydła mlecznego czy drobiu, w celu ukierunkowania wsparcia na małe i średnie gospodarstwa rolne, wprowadzono w ekoschemacie Dobrostan zwierząt degresywność, według której płatność dobrostanowa w obrębie danej grupy technologicznej zwierząt (np. lochy, tuczniaki, krowy mleczne czy opasy) przyznawana jest do 150 DJP/gospodarstwo.

Należy jednak zaznaczyć, że degresywność płatności dobrostanowej w ramach obowiązującego PS WPR, nie dotyczy płatności do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego oraz płatności do loch lub tuczniaków utrzymywanych w ramach krajowego systemu jakości QAFP, jeżeli rolnik ubiega się o te płatności na uproszczonych zasadach oraz płatności w ramach praktyki polegającej na utrzymywaniu zwierząt zgodnie z wymogami krajowych systemów jakości QAFP i QMP.

W przypadku zwiększenia poziomu DJP należy mieć na uwadze, że budżet ekoschematów, w tym ekoschematu Dobrostan zwierząt, jest ściśle określony a objęcie wsparciem większej liczby zwierząt wiąże się ze zwiększeniem zapotrzebowania na środki. Budżet przeznaczony na ekoschematy stanowi minimum 25% kwoty płatności bezpośrednich/rok. Mając na uwadze wprowadzenie nowej płatności w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt oraz planowany nowy ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji, a także większe zainteresowanie rolników wnioskowaniem o ekoschemat Dobrostan zwierząt (w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku rolnicy złożyli o ok. 30% więcej wniosków), należy szczegółowo przeanalizować możliwości budżetowe dokonywania zmian w zakresie progów degresywności. Ponadto wymagałoby to także akceptacji Komisji Europejskiej zmian PS WPR w tym zakresie.

10. Czy Ministerstwo uruchomi w trybie pilnym pomoc dla hodowców i producentów zwierząt w ramach tzw. pomocy wojennej?

Na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.) dla producentów rolnych zajmujących się chowem i hodowlą zwierząt zostały wprowadzone różne formy pomocy mające na celu odbudowę, wsparcie, realizację działań inwestycyjnych dla producentów utrzymujących zwierzęta:

1. Pomoc dla producentów świń na refundację wydatków poniesionych na działania związane z bioasekuracją:

Pomoc jest udzielana na:

- zakup mat dezynfekcyjnych;
- zakup sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;
- zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
- zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt domowych;
- przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne - w przypadku gospodarstwa, w którym utrzymuje się średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń (dodany w 2022 r.).

Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie. Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

2. Pomoc finansowa do zakupu buhaja.

Dotacja przysługuje producentowi rolnemu, który zakupił w roku złożenia wniosku o udzielenie pomocy lub w roku poprzedzającym rok złożenia takiego wniosku co najmniej jednego czystorasowego buhaja rasy mięsnej w wieku powyżej 13 miesięcy, dla którego wystawiono świadectwo zootechniczne, o którym mowa w art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt.

Pomoc, ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie i udzielana będzie zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn kwoty 5000 zł i liczby zakupionych buhajów nie większej niż iloraz średniej liczby krów w gospodarstwie i liczby 15. Wniosek można złożyć na formularzu opracowanym i udostępnionym ARiMR nie później niż do dnia 30 listopada danego roku.

3. Preferencyjny kredyt bankowy na ponowne uruchomienie produkcji świń po zaprzestaniu produkcji w związku z obowiązującym zakazem utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa, wydanym w związku z wystąpieniem ASF.

Pomoc polega na stosowaniu przez okres nie dłuższy niż 10 lat dopłat do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych w celu ponownego uruchomienia produkcji świń po zaprzestaniu produkcji, na zakup:

- 1) nawozów mineralnych, środków ochrony roślin lub pasz;
- 2) kwalifikowanego materiału siewnego zbóż, rzepaku, kukurydzy, lnu, roślin motylkowych grubonasiennych i drobnonasiennych, rzepiku ozimego, gorczyca, traw, buraków cukrowych i pastewnych, sadzeniaków ziemniaka;

- 3) loszek, knurów lub warchlaków, z wyłączeniem zakupu na eksport;
- 4) maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie chlewni;
- 5) innych maszyn służących do prowadzenia produkcji świń.

Wysokość kredytu nie może przekroczyć:

- 1) 50 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, było utrzymywanych średniorocznie do 50 sztuk świń;
- 2) 100 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 50 do 100 sztuk świń;
- 3) 500 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 100 do 500 sztuk świń;
- 4) 800 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 500 do 1000 sztuk świń;
- 5) 1 500 000 zł na siedzibę stada, w której w roku poprzedzającym rok wprowadzenia zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, było utrzymywanych średniorocznie powyżej 1000 sztuk świń.

Kredytobiorca płaci oprocentowanie należne bankowi w wysokości 0,3 procentowania. Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie.

4. Pomoc finansowa w związku z zaprzestaniem produkcji z powodu obowiązującego zakazu utrzymywania w gospodarstwie świń lub ich wprowadzenia do gospodarstwa wydanym w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Celem pomocy jest wsparcie producentów świń, którzy utracili dochody w związku z zaprzestaniem produkcji świń. Kwota pomocy stanowi iloczyn średniej rocznej liczby świń utrzymywanych w gospodarstwie w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym został wprowadzony zakaz (jednak nie więcej niż 200 sztuk dla

jednego producenta świń), i kwoty 1 zł oraz liczby dni w danym roku kalendarzowym obowiązywania zakazu.

Średnią roczną liczbę świń ustala się na podstawie danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich i siedzib stad tych zwierząt, o którym mowa w ustawie z dnia 4 listopada 2022 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, jako iloraz sumy świń utrzymywanych w gospodarstwie w ostatnim dniu każdego miesiąca z 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym wprowadzono zakaz i liczby miesięcy, przez które świnie były utrzymywane w gospodarstwie.

Pomoc jest udzielana za okres obowiązywania zakazu.

Wnioski o przyznanie pomocy należy składać do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Pomoc może być przyznawana i wypłacana jedynie do dnia 15 stycznia 2025 r.

5. Pomoc na finansowanie lub dofinansowanie kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie, ponoszonych przez producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będącego mikroprzedsiębiorcą, małym albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia 2022/2472.

Pomoc udzielana jest do wysokości:

- 100% kosztów zbioru i transportu każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie;
- 100% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, podlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz.Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289);

- 75% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, niepodlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia wymienionego w pkt 2, lub z gatunku świnie lub konie. Kwota jaką ewentualnie będą zobowiązani zapłacić rolnicy zależy od wieku i gatunku padłego zwierzęcia.

Pomoc udzielana jest za pośrednictwem podmiotów utylizacyjnych

6. Kredyt na utrzymanie płynności finansowej (linia UP) w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy.

Kredyty te zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być udzielane nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.

Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej.

Kredytowaniem może być objęta produkcja rolna prowadzona w ramach działalności wymienionych w „Wykaz działalności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa produktów rolnych, przetwórstwa ryb, skorupiaków i mięczaków lub w zakresie rybactwa śródlądowego”, m.in. chów i hodowla świń.

Kwota kredytów udzielonych producentowi rolnemu nie może przekroczyć kwoty:

- 100 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni nie większej niż 50 ha użytków rolnych;
- 200 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha i nie większej niż 100 ha użytków rolnych;

- 400 000 zł – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych. Oprocentowanie należne bankowi płacone przez kredytobiorcę wynosi 2% .

7. Kredyty na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

Kwota kredytu nie może przekroczyć:

- a. 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł, w przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwie rolnym,
- b. 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 8 mln zł w przypadku inwestycji realizowanych w dziale specjalnym produkcji rolnej.

Oprocentowanie kredytu na realizację inwestycji jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona o nie więcej niż 2,5 punktu procentowego.

11. Czy Ministerstwo uruchomi pomoc suszową za ubiegły rok z jednoczesną kategorię i konkretną naprawą aplikacji suszowej (wg raportów Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG), która dotąd - w opinii rolników - funkcjonuje nieprawidłowo i w sposób wręcz „przypadkowy” dokonuje wyceny wartości szkody suszowej w sposób wybitnie niesprawiedliwy?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa publiczna aplikacja „zgłoś szkodę rolniczą” służy wyłącznie do szacowania strat spowodowanych przez suszę, w produkcji rolnej.

Sposób szacowania suszy oraz algorytm jej obliczania za pośrednictwem aplikacji publicznej są zgodne z przepisami § 13zzd rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Dane o uprawach i działkach do publicznej aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” są automatycznie zaciągane z aplikacji eWniosek Plus na dzień podpisywania wniosku w aplikacji.

System Monitoringu Suszy Rolniczej podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. W 2023 roku z uwagi unowocześnienie bazy pomiarowej przez IMGW-PIB, polegającej m.in. na wykorzystaniu nowych naziemnych radarów (Radar Meteor 735CDP10), określających opad atmosferyczny o rozdzielczości 500 m x 500 m, co umożliwia otrzymanie 1 248 000 danych pomiarowych w Polsce, pozyskiwanych z częstotliwością co 5 minut. Dane te pochodzą z sieci POLRAD i wykorzystywane są w prowadzonym Systemie w modelowaniu map KBW. POLRAD jest polską siecią radarów meteorologicznych, naziemnych urządzeń teledetekcyjnych. Pozyskiwane dane z tej sieci są niezwykle ważne z uwagi na bardzo istotny element, jakim jest opad atmosferyczny w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej. Uzyskanie takich informacji pozwala na znaczne uszczegółowienie pola opadów (obszaru z suszą) dla działek ewidencyjnych, gminy, powiatu. Zdecydowanie też zwiększa dokładność wyznaczenia obszarów ze stratami plonów z powodu deficytu wody.

Oprócz danych z radarów naziemnych w dalszym ciągu wykorzystywane są dane meteorologiczne pochodzące z punktów pomiarowych. Baza tych danych ciągle ulega znacznemu zwiększeniu, w pierwszym półroczu bieżącego roku przybyło 303 stacje z systemu EDWIN oraz 18 stacji samorządowych. W sumie w prowadzonym Systemie wykorzystywane były dane meteorologiczne z 1072 punktów pomiarowych.

Z uwagi na zastosowanie cyfrowych map glebowych w skali 1 : 5 000 znacznie zwiększyła się szczegółowość wyznaczenia suszy rolniczej wynosząca 5 metrów w terenie. W latach ubiegłych w dużej mierze do wyznaczenia suszy rolniczej wykorzystywane były cyfrowe mapy glebowe w skali 1: 25 000 o znacznie mniejszej rozdzielczości.

W 2023 r. ok. 290 tys. producentów rolnych otrzymało protokół lub kalkulację oszacowania szkód, z czego ok. 140 tys. spełniało wymogi ubiegania się o pomoc na podstawie § 13zde rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Ponadto należy zauważyć, że prawidłowość działania aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” potwierdzają wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2023 r. opracowanego przez Główny Urząd Statystyczny.

Producenci rolni, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych mogli składać wnioski o powyższą pomoc od 29 lutego do 15 marca 2024 r.

Obecnie trwa wydawanie decyzji i wypłata pomocy dla producentów rolnych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Do 13 maja 2024 r. pomoc otrzymało ponad 69,5 tys. producentów rolnych na kwotę ponad 523 mln zł.

12. Czy Ministerstwo zaniecha zamiaru oparcia systemu decyzji kredytowych i inwestycyjnych o wyliczany dla produktów wytwarzanych w gospodarstwach ślad węglowy?

Pierwsze sformalizowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym zostały podjęte na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które 25 września 2015 r. przyjęło Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, jej podstawowym celem jest zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy. W ślad za Agendą 2030, zostało zawarte tzw. Porozumienie Paryskie, zatwierdzone przez UE w dniu 5 października 2016 r., którego celem jest podjęcie bardziej zdecydowanych działań w związku ze zmianą klimatu, między innymi przez zapewnienie zgodności przepływów finansowych z dążeniem do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmiany klimatu.

W zbliżonym czasie Komisja Europejska podjęła inicjatywę na rzecz zrównoważonego finansowania, która zakłada między innymi zwiększenie zaangażowania rynku

finansowego w zrównoważony wzrost. Inicjatywa ta ma sprzyjać eliminacji wykluczenia społecznego oraz pozwolić na uwzględnienie na rynku finansowym – na przykład podczas podejmowania decyzji inwestycyjnych – czynników z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ang. Environmental, Social and Governance; ESG). W kontekście polityki UE zrównoważone finansowanie rozumiane jest jako finansowanie wspierające wzrost gospodarczy przy jednoczesnym zmniejszeniu presji na środowisko oraz uwzględnieniu aspektów społecznych i tych związanych z zarządzaniem.

W odpowiedzi na rosnące oczekiwania inwestorów dotyczące możliwości uwzględniania aspektów środowiskowych w produktach inwestycyjnych oraz dążąc do realizacji celów klimatycznych, na poziomie UE wprowadzono pakiety regulacyjne z zakresu ESG. Pierwszym z nich był tzw. pakiet Sustainable Finance, którego głównym celem jest zapewnienie, aby kwestie związane z czynnikami ESG stały się centralnymi elementami systemu finansowego, a gospodarka europejska została przekształcona w bardziej ekologiczny i odporny na zmiany klimatu system o obiegu zamkniętym. W kwestii raportowania niefinansowego firm inwestycyjnych, obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (SFDR), które ma na celu zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności w sektorze finansowym poprzez umożliwienie uwzględnienia w decyzjach inwestycyjnych kryteriów zrównoważonego rozwoju. Należy jednak zauważyć, że regulacje te mają na celu wprowadzenie przedmiotowej możliwości, natomiast nie stanowią dla inwestora obliża, gdyż ostateczne decyzje inwestycyjne mogą być oparte o różnorodne czynniki, takie jak strategia inwestycyjna, profil ryzyka, czy cele inwestycyjne.

Podobnie jeśli chodzi o banki, które udzielając kredytów zobowiązane są do przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa, a także wydawanych przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) rekomendacji wystosowanych do tych podmiotów. Ogólne zasady udzielania kredytów przez banki zostały uregulowane w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, która tworzy ramy prawne dla funkcjonowania banków w Polsce. Prawo bankowe nie

zawiera szczegółowych regulacji odnoszących się do postępowania banków wobec producentów rolnych.

Zgodnie z art. 70 Prawa bankowego bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy, przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności. Kredytobiorca ma również obowiązek umożliwić podejmowanie przez bank czynności związanych z oceną sytuacji finansowej i gospodarczej oraz kontrolę wykorzystania i spłaty kredytu.

Jednocześnie banki na wniosek kredytobiorcy ubiegającego się o kredyt przekazują, w formie pisemnej, wyjaśnienie dotyczące dokonanej przez siebie oceny zdolności kredytowej wnioskującego. Wyjaśnienie obejmuje informacje na temat czynników, w tym danych osobowych wnioskującego, które miały wpływ na dokonaną ocenę zdolności kredytowej. Kredytobiorca może złożyć ww. wniosek do banku w terminie do roku od dnia otrzymania takiej oceny zdolności kredytowej. Odpowiedź na wniosek powinna być udzielona niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku (art. 70a Prawa bankowego). Banki zobowiązane są także przestrzegać wydawanych przez KNF rekomendacji. Jedną z nich jest Rekomendacja T dotycząca zbioru zasad dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Głównym celem Rekomendacji T jest zachowanie wymogów stabilności i ostrożności przejawiających się między innymi uwzględnieniem w polityce kredytowej długoterminowej perspektywy zarządzania ryzykiem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka kredytowego. W szczególności banki zobowiązane są zachować niezbędny obiektywizm i konserwatyzm w zakresie parametrów przyjmowanych do oceny zdolności kredytowej.

Bank dokonując oceny zdolności kredytowej konsumenta zobowiązany jest do prawidłowej identyfikacji i pomiaru ryzyka oraz określenia poziomu akceptowalnego ryzyka. Rekomendacja T stanowi także, że przy ustalaniu parametru przyjmowanego do oceny zdolności kredytowej, bank powinien zadbać o ich obiektywny charakter wykazując zasadność przyjęcia ich na danym poziomie poprzez odniesienie się do potwierdzonych w analizach i badaniach wielkości. Dodatkowo,

z postanowień przywoływanej Rekomendacji wynika konieczność zapewnienia przez bank wiarygodnych informacji na potrzeby procesu kredytowego jako składowych wpływających bezpośrednio na jego jakość. Wiarygodność oceny wynika m.in. z możliwości pozyskania przez bank obiektywnych danych, w tym ze źródeł zewnętrznych, pozwalających na weryfikację deklaracji i oświadczeń składanych przez kredytobiorcę.

Pomijając powyższe należy wskazać, że po stronie banków nie istnieje ustawowy obowiązek udzielania kredytów. Bank samodzielnie dokonuje oceny zdolności kredytowej, gdyż to bank ponosi ryzyko związane z oferowanymi produktami. Należy także zauważyć, że banki udzielając kredytów kierują się oceną ryzyka kredytowego, a tworząc modele scoringowe dla klientów banki określają różne parametry, na podstawie których dokonują oceny zdolności kredytowej. Ocena ta dotyczy transakcji na tle całego portfela kredytowego kredytodawcy i jego skutków dla kredytodawcy jako całości. Możliwa jest zatem sytuacja, w wyniku której banki prowadzące różną politykę kredytową wydadzą dla tego samego podmiotu różne decyzje kredytowe.

Podsumowując, Ministerstwu Finansów nie są znane powszechnie obowiązujące przepisy prawa, które uzależniałyby udzielenie kredytu, czy podjęcia decyzji inwestycyjnej od wyliczeń na podstawie śladu węglowego. W związku z tym, choć emisje dwutlenku węgla/ślądu węglowego mogą być uwzględniane w procesie podejmowania decyzji finansowych, nie są one jedynym czynnikiem decyzyjnym. Oznacza to, że mimo rosnącego znaczenia zrównoważonego rozwoju, decyzje te w chwili obecnej nie są obciążone prawnym wymogiem uwzględniania śladu węglowego kredyto/pożyczkobiorcy i pozostają do wyłącznej decyzji banku lub inwestora.

13. Czy nastąpi wzrost wsparcia działań i szeregu ułatwień w realizacji inwestycji w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta w sytuacji zobligowania rolników i hodowców do prowadzenia tych inwestycji - modernizacji i rozbudowy posiadanej infrastruktury z jednoczesnym pytaniem o konieczność wzrostu pułapu DJP dla którego nie jest wymagany przygotowanie raportu rolno-środowiskowego?

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR), przewidziano interwencje, które mają korzystny wpływ dla chowu i hodowli zwierząt w Polsce.

I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)

Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw. W ramach interwencji możliwa będzie realizacja operacji w czterech obszarach, w tym w dwóch obszarach, które mają korzystny wpływ wsparcie chowu i hodowli zwierząt:

Obszar A – operacje dotyczące produkcji zwierzęcej polegające na stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej.

Obszar B – operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną polegające na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii,
- stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego, w tym w budynkach lub budowlach służących do produkcji ekologicznej,
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań,
- zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowalnictwo oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży,
- zakupie lub leasingu, zakończonego przeniesieniem prawa własności, nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia do ekologicznej produkcji rolnej,
- budowie albo zakupie elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej.

Pomoc ma formę dotacji – refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji.
Intensywność pomocy:

- 65% kosztów operacji kwalifikujących się do wsparcia w przypadku rolników, którzy mają nie więcej niż 40 lat lub realizują operację w gospodarstwie prowadzącym działalność ekologiczną,

- 45% tych kosztów w przypadku pozostałych operacji.

Maksymalna wysokość pomocy na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo w ramach tej interwencji w okresie realizacji PS WPR wynosi:

- w obszarze A – 300 tys. zł,
- w obszarze B – 1,3 mln.

W przypadku ubiegania się o pomoc w więcej niż jednym obszarze limity nie łączą się. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikujących się do wsparcia powyżej 50 tys. zł.

Zgodnie z Harmonogramem planowanych przez ARiMR naborów wniosków w ramach PS WPR w 2024 r. najbliższy nabór zostanie przeprowadzony od 5 września do 11 października 2024 r.

I.10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

Interwencja I.10.3 ma na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń. Wsparcie można uzyskać na inwestycje dotyczące bioasekuracji, w tym wykonanie ogrodzenia chlewni i zakup urządzeń służących bioasekuracji.

Pomocą mogą być objęte w szczególności inwestycje związane z:

- budową, przebudową, remontem budynków lub budowli służących bioasekuracji, takich jak np.: niecki dezynfekcyjne, magazyny do przechowywania słomy dla świń,
- wykonaniem ogrodzenia spełniającego warunki bioasekuracji, które będzie posiadać zamknięte bramy wjazdowe i furtki,
- zakupem urządzeń służących bioasekuracji, takich jak np.: brama, kurtyna lub tunel,
- zakupem i posadowieniem silosu na paszę gotową do bezpośredniego spożycia przez świnie lub silosu na zboże przeznaczone na paszę,
- wykonaniem inwestycji umożliwiającej utrzymywanie świń w gospodarstwie rolnym w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej beneficjentowi w ramach tego instrumentu wsparcia, w okresie realizacji PS WPR, nie może przekroczyć 100 000 zł. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 000 zł.

Intensywność pomocy wynosi do 80 % kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 80% ustalonych stawek.

Zgodnie z Harmonogramem planowanych przez ARiMR naborów wniosków w ramach PS WPR w 2024 r. najbliższy nabór zostanie przeprowadzony od 27 czerwca do 2 sierpnia 2024 r.

W ramach Interwencji I.10.3 od najbliższego naboru będą obowiązywać preferencyjne warunki dla rolników prowadzących chów lub hodowlę świń metodami ekologicznymi (rolnicy mogą utrzymywać produkcję na niższym poziomie – tj. co najmniej 27 świń, oraz otrzymują dodatkowe punkty w kryteriach wyboru).

I.10.4 . Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Wsparcie w ramach tej interwencji polega na dofinansowaniu inwestycji mających na celu ograniczenie presji rolnictwa na środowisko naturalne, w tym m.in. ograniczenie zużycia środków ochrony roślin lub nawozów, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie bioróżnorodności gleby, poprawę gospodarowania wodą oraz adaptację do zmian klimatu.

Rolnicy zajmujący się hodowlą lub chowem zwierząt gospodarskich będą mogli, przykładowo, uzyskać dofinansowanie na:

- wyposażenie gospodarstw w płyty, zbiorniki lub urządzenia do przechowywania i stosowania nawozów naturalnych lub kizzonek,
- zakup elektronicznych stacji paszowych oraz wozów paszowych rozdrabniająco-mieszających z systemem ważącym,
- zakup systemów odzysku wody z mycia urządzeń udojowych,
- zakup systemów oczyszczania powietrza z budynków inwentarskich,
- zakup maszyn do zbioru biomasy z trwałych użytków zielonych.

Katalog inwestycji został określony w załączniku do Wytycznych szczegółowych w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach PS WPR dla interwencji I.10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu.

Intensywność pomocy wynosi:

- do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji (grupa rolników tzn. co najmniej 3),
- do 65% kosztów kwalifikowalnych lub do 65% ustalonych kosztów jednostkowych (rolnik).

Maksymalna wysokość pomocy na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo w okresie realizacji PS WPR wynosi 200 tys. zł. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 000 zł.

Nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach tej interwencji jest planowany od 10.10 do 10.11 2024 r.

I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń.

Wsparcie będzie udzielane rolnikom na realizację inwestycji w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa. Pomoc będzie przyznawana na operacje obejmujące:

- 1) budowę lub przebudowę wybiegów dla bydła;
- 2) budowę lub przebudowę zbiorników na odcieki z wybiegów;
- 3) wyposażenie pastwisk umożliwiających bezuwięziowy wypas bydła w tym:
 - a) zakup pastuchów elektrycznych wraz z niezbędną infrastrukturą do ich prawidłowego funkcjonowania, np. akumulatory, panele słoneczne przeznaczone do ładowania akumulatorów, słupki, systemy bramowe,
 - b) budowę, przebudowę wodopojów lub zakup mobilnych poidel, gwarantujących zbiorowy dostęp zwierząt do wody na pastwisku;
- 4) zakup budek do grupowego odchovu cieląt do 8 tygodnia życia wraz z przestrzenią ruchową;
- 5) zakup zautomatyzowanych instalacji poprawiających mikroklimat w budynkach inwentarskich;

- 6) zakup systemów zarządzania stadem lub dojem;
- 7) zakup autonomicznych, samobieżnych urządzeń do czyszczenia podłóg w budynkach inwentarskich;
- 8) zakup czochradel.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo nie może przekroczyć 150 tys. zł. Pomoc przyznaje się na operację o planowanej wysokości kosztów kwalifikowalnych powyżej 20 000 zł.

Intensywność pomocy wynosi do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Zgodnie z Harmonogramem planowanych przez ARiMR naborów wniosków w ramach PS WPR, pierwszy nabór na I.10.15 odbędzie się w okresie od 19 grudnia 2024 r. – 31 stycznia 2025 r.

Ponadto w ramach interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej producenci rolni mogą uzyskać dofinansowanie na budowę biogazowni rolniczych (obszar A), mikroinstalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego (obszar B), rozwiązań poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarstw rolnych (obszar C).

Limit pomocy na jednego beneficjenta w okresie realizacji PS WPR wynosi:

- 1) 1,5 mln zł – w obszarze A;
- 2) 200 tys. zł – w obszarze B;
- 3) 200 tys. zł – w obszarze C.

Intensywność pomocy wynosi do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji. Nabór wniosków o przyznanie pomocy trwał od 25 stycznia do 23 lutego 2024 r., następny nabór wniosków jest planowany na 2025 r.

14. Czy Ministerstwo zaproponuje konieczne zmiany w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w aspekcie realnej i przyjaznej współpracy NGO (Non - Government Organization) na rzecz inwestycji

rolniczych, uchylając ich nieograniczone prawo do blokowania tychże inwestycji na każdym etapie procedowania?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie planuje wprowadzenia zmian w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocen oddziaływania na środowisko w zakresie realnej i przyjaznej współpracy z NGO na rzecz inwestycji rolniczej. Należy wskazać, że udział organizacji ekologicznych został w sposób kompleksowy uregulowany w powołanej ustawie. Podkreślić należy, że dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie ocen skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, jak Konwencja z Aarhus z dnia 25 czerwca 1998 r. o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, nadaje organizacjom ekologicznym określone uprawnienia w postępowaniach ocen oddziaływania na środowisko. Nie jest prawdą, że organizacje ekologiczne posiadają uprzywilejowaną pozycję i nieograniczone prawo do blokowania inwestycji na każdym etapie procedowania. Wprowadzenie bardziej restrykcyjnych przepisów dla jednej ze stron postępowania administracyjnego, a należy pamiętać, że organizacja ekologiczna bierze udział w postępowaniu na prawach strony, byłaby przejawem nierównego traktowania stron i taka sytuacja byłaby sprzeczna z art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (7) Podsumowując, w opinii MKiŚ obecna regulacja powołanej ustawy nie wymaga wprowadzania zmian w rozpatrywanym zakresie w najbliższej przyszłości.

15. Czy Ministerstwo ustanowi taryfę energetyczną dla rolnictwa?

Zasady ustanawiania taryf w obrocie energią elektryczną reguluje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie sposobu kształtowania i kalkulacji taryf oraz sposobu rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2022 poz. 2505, z późn. zm.). Organem właściwym w tym zakresie jest Minister Klimatu i Środowiska, który zgodnie z art. 7a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2512, z późn. zm.) jest

odpowiedzialny m.in. za kreowanie polityki energetycznej państwa oraz sprawy związane z rynkami energii, surowców energetycznych i paliw.

16. Czy Ministerstwo nawiąże właściwą, konkretną i przyjazną współpracę rolnikami z Oddolnego Ogólnopolskiego Protestu Rolników?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nawiązało współpracę z Oddolnym Ogólnopolskim Protestem Rolników. 17 maja 2024 r., z inicjatywy Wiceprezesa Rady Ministrów p. Władysława Kosiniaka-Kamysza, w siedzibie MRiRW, odbyło się spotkanie p. Wicepremiera i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi p. Czesława Siekierskiego z przedstawicielami tej grupy protestujących rolników. Spotkanie to było wynikiem ustaleń p. Wicepremiera z tą organizacją podczas XVI Europejskiego Kongresu Gospodarczego w Katowicach. W czasie spotkania przedstawiciele Oddolnego Ogólnopolskiego Protestu Rolników poinformowali o utworzonych w ramach tej organizacji 4 grupach tematycznych: ds. Nowego Zielonego Ładu, ds. ochrony rynku wspólnotowego, ds. chowu i hodowli zwierząt i ds. rekompensat, złożonych z rolników i ekspertów. Ponadto wyrazili swoje stanowisko odnośnie do głównych postulatów, które są przyczyną protestów rolniczych. Zadeklarowali wolę współpracy z resortem rolnictwa w celu wypracowania właściwych rozwiązań. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi p. Czesław Siekierski poinformował, że od czerwca br. rozpoczną prace zespoły złożone z przedstawicieli protestujących rolników, ekspertów z instytutów badawczych oraz pracowników MRiRW. W prace tych zespołów zostaną włączeni również przedstawiciele Oddolnego Ogólnopolskiego Protestu Rolników.

Pan Minister oraz dyrektorzy departamentów merytorycznych MRiRW przekazali informacje o stanie realizacji 3 podstawowych postulatów protestujących rolników, tj. zmian zapisów Europejskiego Zielonego Ładu, handlu z Ukrainą i utrzymania dochodowości produkcji rolniczej. Dyskutowano również na temat tegorocznej suszy i problemów z aplikacją suszową, środków na walkę z ASF i regulacji unijnych związanych z ochroną klimatu.

Współpraca podjęta z tym podmiotem będzie realizowana na zasadach wzajemnego poszanowania i partnerstwa.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (Dz. Urz. UE L 95 z 7.4.2017, str. 1-142, z późn.zm.).
- (2) Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1149).
- (3) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1898).
- (4) Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2021/2115 i (UE) 2021/2116 w odniesieniu do norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, schematów na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt, zmian w planach strategicznych WPR, przeglądu planów strategicznych WPR oraz zwolnień z kontroli i kar (COM(2024)139).
- (5) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 kwietnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 797, z późn. zm.).
- (6) Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów

wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, z późn. zm.). Dz.U.
z 2024 r. poz. 572.

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych